

tafle fra katolsk tid, gammel døpefont, messehagel m.m. Bryggerekken nedenfor kirken heter Tinbua fordi danske-kongen hadde en tiendebod her.

Botngård, se adm. senter. Avkj. **FV721** Botngård–Oksvoll–Vallersund–Teksdal–Botngård.

Gjølga. I nordre del av Gjøljavatnet i en bratt hammer under Almfjellet like over vannspeilet, dyremalerier fra steinalderen, mange av elg. På vestsiden under Rauhammerfjellet fins andre dyremalerier. Båt nødvendig. Fiskemuligheter.

Grandal. Avkj. **FV6392(FV231)** via Stallvik til **Hegvik steinkirke** fra 1858. Høybakken badestrand. Derfra til Eidsvatnet og videre til Brekstad Ørland, eller avkj. på **FV6360(FV131)** til Botngård. **Varghiet**. Storgård. Like etterpå Ny Jords bureisningsfelt på Elveng. Startet på 1930-tallet.

FV721 **Botngård - Oksvoll - Vallersund - Teksdal - Botngård**

Fin rundtur i Bjugn.

Botngård, se adm. senter.

Ryvatt med Storkopparen, 476 m rett opp i nord. Bilvei til toppen av Kopparen, men stengt for vanlig trafikk. Muligheter for parkering ved bom. Utsikt over deler av Fosen og øyene utenfor fra toppen.

Oksvoll. Runeberget, like øst for O. med inskripsjon tydet slik: «Jeg, Hagustaldir, Godags tjener». Runene er trolig 1400–1500 år gamle. Sør for Oksvoll retning Hellem er et hull tvers gjennom fjellet. Bakkan Wahl Gård/Hytteutleie. Havfiskeferie. Oksvoll Camping.

Valseidet forminnetområde med en samling sto-

re og vel bevarte røyser, samt en steinkrets fra eldre jernalder, 300–600 e.Kr. Flere av røysene utgravd av arkitekt Ingvald Undset, Sigrid Undsets far, allerede i 1872. Dynvika Badeplass.

Avkj. FV6338(FV82) til **Vallersund**, 1 km. Handelsstedets gamle hus er fredet. Landets første vindmølle i drift. Mandalshyttene. Fiskemuligheter. **Jøssund**. Livlig saltvannsstrøm og gode fiske-muligheter fra land, via Teksdal.

Avkj. FV6344/6346/6348(FV86/87/88) til **Lysøysundet**, 4 km, Kystkulturtdager i august. Slette Hytteutleie. Oldnesset Hytter. Tiltrem, 7 km. **Avkj. FV6342(FV85)** til Olden og skogsbilvei til utmarkseldorado med gode fiskevann.

Indre Fosen kommune

Innbyggere: 10108. Areal 1052 km².
Høyeste punkt: Ytre Skurvhatten, 623 m.

Kommunenavn: angir at kommunen ligger på innersida av halvøya Fosen.
Kommunevåpen: blått med en innbygd spiss i hvitt (sølv) som ender i et kløverblad. Våpenet viser samspeillet mellom sjø og land. Den blå fargen symboliserer Trondheimsfjorden, og det hvite (sølvfarge) feltet kan både ses som en båtsavn og illustrere vekst, skog, natur, skog og jord.

NAF: 23213100
Legevakt: 116 117
Info: www.indrefosen.kommune.no, 73 85 27 00, www.perler.info, www.kystnorge.com/perler-pa-en-snor-indrefosen,
Mat og overnatting: www.naf.no/reise

Bryggereka i Råkvåg er et viktig kulturminne i den nye kommunen.

© Wikipedia

Adm. senter: **Rissa sentrum**. Indre Fosen kommune ble dannet av Rissa og Leksvik kommuner 01.01.2018 og er Fosens mest folkerike kommune. Kommunen har mange tilbud for idretts- og kulturinteresserte og et bredt handelstilbud. Kommunen har et variert næringsliv og er kjent for sitt høgteknologiske industrimiljø. Trondelags største skipsverft, Fosensyard, er lokalisert på Kvithyll. Der finner vi også PMC Servi og blåskjellbedriften Snadder og Snaskum, Norges eldste og største blåskjellbedrift. På Stadsbygd ligger Itab Industrier AS. Dette er landets eneste butikkinnsredningsprodusent og de leverer 75 % av all butikkinnsredning til fagvare- og dagligvarebransjen i Norge. Innovative plastprodukter fra Industriverktøy AS og Lycro AS CTM, Lyng AS og Lyng Elektronikk AS, produksjonsteknikk. Reiselivet i kommunen har

godt samarbeid gjennom samvirkeforetaket Perler På En Snor. Over fjorden til Trondheim er det god kommunikasjon med ferge og hurtigbåt, mens det er fergefri forbindelse til Innherred.

Viktigste kulturminne

Bryggereka i Råkvåg, se **FV718. Kongsgården og nonneklosteret på Rein**, se **FV717**, **Museet Kystens Arv**, se **FV717**, www.kystensarv.no. **Grande landhandelmuseum**, i Leksvik, se **FV755**.

Friluftsliv

Kort vei mellom sjø- og fjell innbyr til unike opplevelser. Turmulighetene er mange om du vil fer-

des til fots eller på ski, i fjellet eller i nærmiljøet. **Fosen-alpene** byr på topper og fantastisk panoramautsikt fra f. eks **Skurven**, **Munken** og **Kjerringklumpen**. Gode muligheter for fiske, bl.a. etter ørret i Leksvik bygdeallmenning og i **Stjørnfjorden**. Klating i Munkstigen. **Bademuligheter**: Grandefjæra og Bonesfjæra i Leksvik, Breilissand og Omundvågen ved Storvatnet, Arnfjæra i Vanvikan, Langsand i Rissa, Vestvikan i Fevåg. Sjekk turmuligheter både på www.cultourist.no og www.ut.no!

For barnefamilier

Solbakken Gård, ridning og fiske, www.solbakken.no. **Bakstein**, kulturløype med skulpturer. Aktivitetsområde ved **Åsly skole** med forskjellige lekeapparater, ballbinge, kunstgressbane,

sandvolleyballbane, skate- og sykkelpark. **Kystens Arv**, formidling av kystkultur med mye fokus på barn, www.kystensarv.no. **Matematikkbølgen**, kunnskaps- og opplevelsessenter, www.matematikkbølgen.com. **Seterbygda**, flere setre med dyr og ulike tilbud/aktiviteter, www.seterbygda.no.

Festivaler / historiske spill

Råkvåg anno 1930, siste helg i juli, se under. **Rissa-martnan**, lørdag i midten av august. Skuespillet **Den siste viking**, arrangeres annet hvert år med premiere i midten av august. Skuespillet **Operasjon Oleander** settes opp i juni år om annet.

Viktigste veier i kommunen

FV710

Nye Ørland k. (s. 543) – Krinsvatnet.

Krinsvatnet, avkj. FV715, se under.

FV715

Nye Trondheim k. (s. 513) – Nye Åfjord k. (s. 547)

Rørvika fergested. Ferge Rørvik - Flakk i Trondheim k. 25 min. kontinuerlig 6–24.

Rørvika, avkj. FV717 mot Stadsbygd og Rissa sentrum.

Brattstien, avkj. FV755 forbi Vanvikan mot Leksvik.

Vanvikbakkan, avkj. FV6384(FV81)/FV6386(FV195) mot Rissa sentrum.

Østigardsheia, avkj. FV720 mot Årnset.

Kråkmoen, avkj. FV6838(FV87) til Leksvik

Skaugdalen. Smålaksfiske i Skauga, www.skau-ga.no

Olseya. Utsikt oppover Olseyaheia. Avkj. FV720 til Verran og Rissa sentrum.

Haugsdal kro, alpinanlegg.

Rødsjø. Avkj. FV718 til Sund.

Bomstasjon.

Krinsvatnet. Avkj. FV710 til Botngård og Brekstad.

Vannskillet S. Austdalsvatn, høyeste punkt, 170 moh., ca. 2 km nord for Nordseter.

FV717

FV718

Rørvika - Sund - Rødsjø (FV715).

Rørvika, ca. 5000 år gamle helleristninger.

Avkj. FV6390(FV201) over Helset med kunstnerfellesskapet Gamle Helset Gaard og bed&breakfast Heggli Urtehage.

Stadsbygd. Museet Kystens Arv ligger ved Prestelvas utløp i Stadsbygd, og er et familiemuseum med hovedvekt på båt. Museet har egen restaurant, et aktivt trebåtbyggeri som bygger båter etter gammel tradisjon, robåter i elva for besøkende. Båtturdisjoner i Midt-Norge vises i utstillingen «Båthallen», og fra Nord-Atlanteren i utstillinga «Årets båt». Museumsområdet er tilrettelagt for familier og barn. Stianlegg, rasteplass, lekebåt, bålhus, elvebåter, lofohistorie, båtbygging for barn, håndverkshus. Fra museet spaserer langs elvepromenaden til prestegårdshagen, med bl.a. historisk rosepark og åpent lysthus. Utendørsamfi som år om annet fremfører skuespillversjonen av Johan Bojer «Den siste viking», neste gang i august 2021. **Avkj. FV6388(FV199)** til **Røberg** på Stadsbygd er Fosens sørligste punkt. Her finner du en gammel tåkeklokke, småbåthavna Sandbakken Marina, båthotellet og verkstedet Stadsbygd Båtsenter, en avdeling av Marine Harvest og gårdsbutikken Fruene i Fjøset. Rødbergveien er et godt alternativ for retur til FV717.

Rein, nås via FV717. Utsikt fra toppen av Skaret mot **Reins Kloster**. En bauta ved veien gjennom Reinsgrenda viser forfatteren Johan Bojers

barndomshjem. På den andre siden av veien husmannsplassen Persenrommet, som inngår i **Rissa Bygdemuseum**. I vikingtiden var Rein kongsgård. Hertug Skule opprettet et nonnekloster på Rein i 1226. Stedet var et viktig religiøst og kulturelt senter i flere hundre år. Nøkkelpunkt for Kystpilegrimsleia. Ved anledning framføres historiske tablåer og konserter i klosterruinene. Rissa Bygdemuseum eier den 250 år gamle Borgstua der man blant de ca. 400 gjenstandene finner en lofotkiste og snusdåsen til «Pinade med Litjefoten», en av de sentrale personene i Bojers roman «Den siste viking». Meierimuseet forteller historien om meieridriften i Rissa, som startet med meieriskole allerede 1868. Merkede turstier i det unike botaniske området rundt Rein og i den gamle klosterhagen med 600–700 år gamle asketrær. Reins kloster har i dag også moderne økologisk gårdsdrift/melkeproduksjon som det lages prisbelønt iskrem, øl og akevitt av. **Rein kirke** er en kopi av den gamle kirken fra 1649, gjenreist etter initiativ av Johan Bojer og skjenket bygda 1932. Fra Rein kirke utsikt mot **Fessagrenda**, med spor etter den store ras-katastrofen i 1978. Minnesmerke på minnestedet i Rasgropa. En hel grend ble utradert, men kun ett liv gikk tapt.

Kvithyll. Avkj. til Fosenyard, skipsverft som bygger skip i verdensklasse, og har stor betydning for Rissa og Fosenhalvøya. Her finner du også blåskjell-bedriften Snadder og Snaskum.

Strømmen. Terskelfjorden Botn er forbundet med Trondheimsfjorden med en smal strøm til Sund. Fuglefredningsområde ved Strømmen.

Rissa sentrum: Årnset, det største byggefeltet i Rissa. Flere kjøpesenter og matvarebutikker, bank, bensinstasjon med postkontor, Rådhuset, m.m.m. **På Sund går FV717 over i FV718. En gren mot øst via Leira og FV720 til FV715.**

Reins kloster er det dessverre bare ruinene igjen av.

© Reidar Stangenes

Leira. Kunstgalleriet Englegalleriet.no, Byggevarer mv.

FW718 mot vest passerer:

Hasselvik, tettsted. Småbåthavn med gjestebrygge, anløp for rutegående hurtigbåt fra Trondheim og Ørland/Hitra/Kristiansund. Nautet pub & kafé. Kystpilegrimsleias etappe i Indre Fosen starter her.

Gamle Hysnes Fort, med Militærmuseum, konsertlokaler i Fjellhallen og attraktivt turområde. Her er også Hysnes HelseFort lokalisert, og rett i nærheten Gjestgiveriet Kommandanten.

Fevåg. Havneområde med småbåthavn. Kulturminneste rundt Bakstein. Minner fra steinalderen fram til i dag tilrettelagt med merking og skilting. I Fevåg finner du den lokale og trivelige puben Redningsvesten Pub.

Frengen, hvor grunnlaget for tidligere Fosen Mekaniske Verksteder, nå Fosenyard ble skapt.

Refsnes. Refsneshagen, boplasser og gravfelt fra steinalder og bronsealder tilrettelagt med merking og skilting. Solbakken Gard, www.solbak-kengard.no, tilbyr en unik kombinasjon av hest og fiske, med muligheter for ridekurs, rideturer, overnatting og fjordfiske.

Mælan. Avkj. **FW6362(FV133)** til **Råkvåg** innerst i Stjørnfjorden hvor smålakselven Nordelva renner ut. Med sin særegne bryggerekke fra sildefiskets storhetstid er R. kåret til et av Norges mest verneverdige steder. Restauranter finner du i Martha-brygga, Landnota på Salteriet og Råkvåg Marina/Vågen, sistnevnte tilbyr også overnatting. Båthavn med gjestebrygge, båtutleie og stor aktivitet om sommeren. Salteriet kulturbrygge, huser i tillegg til Landnota en permanent utstilling fra sildefiskerperioden og i sommerhalvåret Bryggeutstillinga, salgs- og presentasjonsutstilling for kunst og håndverk fra hele landet. Råkvåg Anno 1930 arrangeres siste helga i juli hvert år, med utendørs skuespill og yrende folkeliv! Fiske og overnatting finner du hos Bjørkvik hytteutleie og Råkvåg Gjestgiveri

& Marina/Vågen. Verdt å se er også det vernede kystgårdsbruket Tobaksvika på Voknøya. Se www.raakvaag.no.

Rødsjø, avkj. **FW715.**

FW755 Brattstien på **FW715** – Inderøy k. (s. 529)

Vanvikan. Tettsted med samfunnshus, kirke og fotball- og flerbrukshall. Merkede turløyper fra Skavellmyra. **Stranda kirke** fra 1897. LIV Næringspark. Mange dagpendlere til Trondheim. Fjellet Munken 519 moh., 5 km øst for V. med klatresti opp til toppen, ligger i forlengelsen av Munkegt. i Trondheim, ses fra Domkirken over Munkholmen. Hurtigbåt Trondheim, 20 min.

Hindrem Seter. På Borgåsen nord for **Ambor-neset**, rester etter storslått bygdeborg, ikke utforsket. 15 min til fots. På A. gravhaug fra vikingtid. Flint i fjæra. Naturreservat ved Hindemselva – fredet askeskog. Rasteplass på A. med toalett. Overnatting ved Hindrum Fjordsenter, www.hindrum-fjordsenter.no. Kunnskaps- og opplevelsessenteret Matematikkølgen, www.matematikkølgen.no. Merkede turløyper.

Hindrem. Avkj. til **Hindrum Stavkirke** - nybygd kopi av gammel stavkirke, reist på det gamle kirkestedet og vigsløst i 2012.

Thulitt. «Norges nasjonalstein» En av Norges fineste forekomster ligger innpå fjellet ved Grandalsdammen. Fin fjelltur ca 13 km tur/retur etter skogsveg og merket sti fra Hestdalen hvor det også er P-plass.

Kjerringklumpen. Leksviks høyeste topp – 601 moh. Merket sti fra Hindrum Fjordsenter.

Frivilligveien. Mellom Hindrem og Hoven er terrenget bratt og berglendt. Fossen, Bjønnåa er i nedbørsperioder et prektig skue. Veien mellom Hoven og Leksvik sentrum ble i 1950-årene bygd på dugnad av bygdefolket, fikk navnet Frivilligvegen. Minnestein over dette mellom Hoven og Tømmerdal.

Leksvik, L. kirke fra 1668 med krusifiks fra

middelalderen. **Ner-Killingberg.** Godt bevart gårdstun fra 1800 tallet, dekorert med nasjonalromantiske symboler og rappede vegger i dagligstuen, som er unik i norsk sammenheng. **Grande Landhandelmuseum,** Fremstår slik den var da den ble stengt i 1957, inkludert kjøpmannens og familiens bopel. Faste åpningstider om sommeren, kaffe og vafler. Her finner du også kommunens fotosamlinger/fotomuseum. Gravhaug fra vikingtiden på Framnes, Leksvikneset og **Ytre Aunet**, avkj. **FW6834(FV86)** til Myran og **FW6838(FV87)**, går forbi Krukfossen, 29 m høy, i dypt gjel.

Høglendet, høyeste punkt, ca. 300 moh. Gamle-veien over Leksvikskogen til Store Grønsjø er kjørbare. Minnestein over Anders Solli, som ble drept av ulver 1612. I boka «Ulveblod på sabelen», Per J. Tømmerås, 2017, er det imidlertid dokumentert at hendelsen ikke har funnet sted.

Lille Sollia. Lett gangsti ca. 30–40 min til **Hår-fjellet** 517 moh. Flott rundskue.

Kammastien – svært særegen vei/sti på grensa mot Inderøy. Bygd for hånd, fra sjøen og opp til ca. 200 moh. Merket tursti. Følg **FW6842(FV89)** mot Kammen. Parkering ved infotavle. Se også www.leksivalen.no om Leksvik.

Nye Åfjord kommune

Innbyggere: 4297. Areal 1250 km².
Høyeste punkt: Finnvollheia (Rassje), 675 m

Kommunenavn: Første ledd er gårdsnavnet Å, av norrønt å, å, «elv».
Kommunevåpen: Roans gamle våpen og symboliserer kysten og fuglelivet der.
NAF: 23213100
Legevakt: 116 117

Info: www.afjord.kommune, 72 53 23 00
Mat og overnatting: www.naf.no/reise

Nye grenser: Åfjord kommune ble slått sammen med Roan fra 01.01.2020.

Adm. senter: Årnes ved utløpet av Stordalselva og Norddalselva. Stedet var sentrum for omsetningen av Åfjordbåtene. Omkring 1900 ble det bygd 400–500 båter årlig av bøndene i Åfjord. Båttbyggingen er historie, men Årnes er fremdeles et levende sentrum og møtested. Årnes har både et historisk og urbant preg, med et mangfold av kjøpesentra og butikker.

Attraksjoner i sentrum

Åfjordmuseet viser produksjonen av Åfjord-båtene. **Åfjord kirke** fra 1879.

Viktigste kulturminner

Gravfeltet på **Dragseidet** er fra jernalderen (500 f. Kr. - 1000 e. Kr.) og har opprinnelig bestått av minst 60 gravanlegg. Minst 20 av disse er senere blitt fjernet som følge av dyrking, grusuttak og lignende, men fremdeles er størsteparten av denne gravplassen bevart. Her har vi runde hauger, langhauger og steinsettinger – og ikke mindre enn 18 bautasteiner, trolig den største samling bautasteiner på forhistorisk gravplass i Norge. **Åfjordbåten**, se over. **Roan Bygdetun** med gamle sjøhus og båter i forskjellige størrelser.

Frluftsliv

Åfjord er godt kjent for sine lakseelver **Stordalselva** og **Norddalselva**. Ved Stovelfossen i Stor-

dalselva ligger **Fredmoen**, som fram til 1989 var eid av engelske lakselorder. Stedet er i dag museum. Åfjord har kort vei fra hav til fjell, med svært varierte muligheter for friluftsliv. Både når det gjelder jakt, ferskvann- og sjøfiske. For eksempel er **Selnesstraumen** kjent for et allsidig og godt fiske. Åfjord har flere fine familievennlige turområder. Blant annet ved Laksvatnet i Stordalen og ved friluftsområdet på **Selset**. Fjellet Mælanakken i sentrum. Sordalen padlesenter. Kulturhistorisk sykkeløype rundt **Linesøya**. **Bademuligheter:** En 400 m lang sandstrand på Hosensand, Stokkøy. Av mange regnet som Midt-Norge fineste badestrand. I tidligere Bjugn kommune er det også gode muligheter for fotturer på merkede stier, se nettsider til de ulike overnattingsbedriftene. Mange holmer og øyer utenfor kysten tilgjengelig med kano/kajakk.